

Maskers

Als de waarheid geleefd wil worden
is er geen weg meer terug

Dit boek is fictie, geïnspireerd door echte gebeurtenissen

*Zolang de familie en de mythe van de familie niet
verwoest worden, zolang zullen de vrouwen
onderdrukt worden.*

Simone de Beauvoir

Schrijver: Karin Barnhoorn
Omslagfoto: Suzanne Victoria
Redactie: Ada Struijs
ISBN: 9789403778013
© 2024 Bookmundo

Maskers

Als de waarheid geleefd wil worden
is er geen weg meer terug

Karin Barnhoorn

Proloog

Over een half uur is het donker. Nog slechts dertig minuten en geen veerboot zal meer naar Mæland varen. Geen schipper die het erop waagt om, zonder het licht van de vuurtoren als richtsnoer, de oversteek over de ruwe zee op de avond van het feest van Klo Nat, naar het in duisternis gehulde eiland, te riskeren.

Klo Nat een feest noemen is sowieso een understatement.

-1-

Bernt

Støvring, Noord-Jutland, Denemarken, 5 december 2018, regen en natte sneeuw, 0°C

Hij drukt zijn handpalm tegen het koude vensterglas.

De straat ligt er op deze kille, regenachtige avond uitgestorven bij. De straatverlichting weerspiegelt in de regenplassen en huilt in de regendruppels die tegen het raam kletteren. Verderop slaat de klok van de dorpskerk middernacht. Twee dagen eerder had zijn moeder naar kantoor gebeld en hem bijna gesmeekt om met Klo Nat naar Mælland te komen. Hij kon zich de tijd niet meer heugen wanneer hij haar voor het laatst gesproken had en was ronduit geschokt geweest; blijkbaar heeft ze hem via internet weten te traceren.

"De laatste veerboot gaat om half vier. Ruim voordat het donker wordt. Het is zo lang geleden, Bernt." Hij had als excuus om weg te blijven zijn prille relatie met Barbro Pedersen kunnen aanwenden, maar had dat niet gedaan. Het gaat ze niets aan dat hij een relatie heeft. Er was al zo lang geen contact meer geweest. Tot gisteren. Zijn ouders weten hoe hij over het winterfeest Klo Nat denkt. Tot op de dag van vandaag bepalen de wonderlijke rituelen, de gefluisterde gesprekken en de schichtige blikken zijn houding en emoties. Hij wil er niets meer mee te maken hebben.

De gebruiken rond Klo Nat zijn ronduit bizar. Het verloop van de avond kan hij dromen. Zoals ieder jaar zal zijn moeder vragen of het veilig is

om twee lampjes te laten branden; amper zichtbaar voor pottenkijkers. Rustgevend genoeg voor Cille. En Sif, zijn vader, zal haar toesnauwen dat ze zich niet zo druk moet maken. "Alsof niet iedereen weet dat Cille niet in orde is, mens. Ze zullen er rekening mee houden, begrepen? En haal het niet in je hoofd om de avond te verpesten, Nanne. Als de mannen om middernacht langskomen, dan wil ik dat je meedoet, net als de andere kvinder.* Je geeft Cille een uur van tevoren haar slaapmedicatie. Dan merkt ze niets."

De koude, kille blik van Nanne Olsen die Cille daarop steevast ten deel valt, is er één waarin alle wrok ligt besloten die zijn moeder in de loop der tijd heeft opgekropt jegens zijn vader. Vanaf het moment dat Cille deel was gaan uitmaken van hun gezin, veranderde er veel en de toon was allengs grimmiger geworden.

Hij en Malin wisten vroeger niet beter: de weinig warme omgang van hun ouders met elkaar en de traditie van Klo Nat waren domweg feiten. Vaststaand als de dagelijkse afvaart van de ferry naar Esbjerg op het halve uur. Hij wendt zich af van het raam, draait zich om naar het bed en zijn ogen gaan naar de vrouw die hem in vijf maanden tijd zo dierbaar is geworden: Barbro Pedersen. Half Deens, half Nederlands. Kon je op je vierenvijftigste zo verliefd zijn? Hij glimlacht; blijkbaar. Haar ademhaling is rustig. Zijn lief slaapt, onbewust van zijn gedachten en zijn donkere herinneringen.

*vrouwen

Barbro

Svenstrup, Noord-Jutland, Denemarken, 18 december 2018, bewolkt, later sneeuwval, -5°C

Ze sluit haar ogen en geniet van de krachtige, hete waterstraal die op haar gespannen schouders neerklettert. De douchecabine vult zich met stoom. De deadline waartegen ze aanhikt bezorgt haar stress. Met de bedoeling iets van die druk weg te nemen, is ze té fanatiek geweest in de sportschool. Als Bernt hier zou zijn, zou hij haar kunnen masseren. Bernt heeft een 'neus' voor haar triggerpoints zoals een speurhond voor drugs. Helaas, het weekeinde strekt zich leeg en stil voor haar uit. Ze stapt onder de douche vandaan en wikkelt zich in een rul badlaken. In gedachten verzonken begint ze zich af te drogen. Hoewel Bernt bij hoog en laag beweert dat hij haar twee weken geleden al op de hoogte heeft gebracht van het feit dat hij het weekeinde voor kerst met zijn vriend Ake in Zweden gaat ijsvissen, staat haar daar niets van bij. Sterker, de aankondiging is voor haar gevoel abrupt gekomen. Blootsvoets loopt ze naar de slaapkamer en laat het badlaken van haar lichaam glijden. Haar voetzolen zakken weg in hoogpolig tapijt. Onderwijl ondergoed uit de ladekast pakkend vraagt ze zich af of ze Kira zal bellen: ze hebben elkaar in geen tijden gesproken. Wellicht kunnen ze zaterdagavond ergens iets gaan drinken, de zondag wil ze vrijhouden om haar artikel verder af te ronden. Ze bekijkt zich in de spiegel: die olijfgroene trui met rits kleurt verrassend goed bij haar

kastanjebruine haar. Ze rolt haar schouders naar achteren en trekt een pijnlijk gezicht; haar musculus trapezius heeft er niet veel zin in. Goedbeschouwd gedraagt Bernt zich al een paar weken anders dan doorgaans. Hij is er met zijn hoofd niet bij als ze iets vertelt en vorige week heeft hij hun afspraak afgezegd. Als reden gaf hij op dat het druk was op zijn werk en dat hij moe was. Dat kan, uiteraard. Wie heeft het niet druk, zo kort voor de feestdagen? Lopende projecten die, voordat het nieuwe jaar start, afgerond moeten worden, deadlines om te halen, het opmaken van de jaarrekeningen.... Denemarken is in de greep van de nerveuze energie waarmee de mooiste tijd van het jaar gepaard lijkt te gaan. En toch....

Zijn gedrag maakt haar onzeker en dat haat ze. Ze is verdomme negenenveertig. Ze weet toch waar ze als stel staan? Ze gaan al meer dan vijf maanden met elkaar om.

Wanneer mensen vragen hoe ze elkaar hebben leren kennen, verschijnt steevast de video die bij het Abba nummer 'The day before you came' hoort voor haar geestesoog: zó is het werkelijk gegaan.

Ineens had hij daar gezeten. Op haar plek in de trein. Of in ieder geval dát wat ze als haar plek beschouwde. Ze hecht nu eenmaal aan haar routines. Was hij haar niet eerder opgevallen of had het lot hen samengebracht?

Danig verstoord -was haar leven zo voorspelbaar geworden dat ze al van streek raakte omdat haar plaats in de trein niet meer vrij was ?- had ze één bank verder, direct aan het gangpad, schuin tegenover hem, plaatsgenomen. Wie was deze vreemdeling? Ze kende onderhand ieder gezicht toch inmiddels? Haar gemak had niet lang geduurd, want ze had zijn aandacht getrokken. De treinrit richting Aalborg bleek ineens

minder geestdodend en voorspelbaar te zijn. De intrigerende vreemdeling had een open, aantrekkelijke uitstraling. De volgende ochtend had hij er weer gezeten, en de dag erna ook. Op 'haar plek' bij het raam. Het oogcontact was spannend; Aalborg kwam sneller in zicht dan ze ooit voor mogelijk had gehouden. Haar smartphone bleef op de bodem van haar tas. Op de zesde dag had hij haar op het perron aangesproken. Ze waren net uit de trein gestapt. Forenzen haastten zich met een nerveuze energie langs hen heen en berichten werden omgeroepen. De ochtendzon, goudgeel, kuste de meanderende spoorrails. In de verte was het heilig. Ter begroeting had hij zijn hand naar haar uitgestoken. Haar hand was bijna in die van hem verdwenen. "Bernt Olsen, aangenaam. Ik woon in Støvring, jurist bij Kristensen en Poulsen in het oude centrum van de stad. En jij? Werk jij ook in het centrum?" Ze had bewonderend gefloten.

"Prestigieus kantoor. Ik ben Barbro Pedersen-Veldhuizen. Werkzaam als journalist voor Ugentlig Dansk, rubriek Aalborg." Met toegeknepen ogen had hij haar opgenomen.

"Eén van de meest kritische weekbladen in het land. Interessant. Die tweede naam klinkt trouwens niet Deens."

"Klopt. Mijn vader is Nederlands, mijn moeder Deens."

"Oh, dus je bent niet getrouwd?" Ze herinnert zich dat ze hartelijk in de lach was geschoten.

"Nee, niet getrouwd. Bizar eigenlijk dat het in dit land mogelijk is om een kind beide achternamen van de ouders te geven. Dat kan voor veel verwarring zorgen. Vooral in situaties waarin je dat helemaal niet wilt." Ze had het eruit geflapt voordat ze er erg in had en het had meteen de toon gezet voor hun verdere gesprek en nadere kennismaking.

Ze kamt haar haren en schiet opnieuw in de lach. De volgende ochtend had hij de plek naast zich voor haar vrij gehouden en volgens Bernt had ze een brede, voldane glimlach om haar mond toen ze naast hem had plaatsgenomen: 'Als een kat die zojuist smakelijk een vogeltje heeft verschalkt.' Al pratend waren ze erachter gekomen dat ze niet ver bij elkaar uit de buurt werkten. Daarmee ontstond als vanzelf de gewoonte om tussen de middag, bij mooi weer, in het nabijgelegen Kildeparken te lunchen. En het was de afgelopen zomer regelmatig mooi en warm weer geweest. Ze had hem verteld dat ze tien jaar geleden was gescheiden en dat haar zoon Philip, nu inmiddels vijftientig, in Amsterdam studeerde.

“Hij is druk bezig zijn master notariaat te behalen. Momenteel woont hij bij zijn vader Max. Max werkt bij Het Parool als redacteur. Een Nederlandse krant. Daar hebben we elkaar indertijd leren kennen. Ik keek enorm tegen hem op toen ik, net afgestudeerd, de redactie mocht komen versterken.” Ze hadden naast elkaar op een bankje gezeten, met uitzicht op de grote vijver. Ieder met een ijsje. Kildeparken vibreerde van de buitenactiviteiten en gonsde in de zomerzon. “Die vijftien jaar leeftijdsverschil weerhield ons er overigens niet van verliefd op elkaar te worden. Gosh, wat was ik een groentje in die tijd. En wat heb ik veel van Max geleerd. Over het vak, de journalistiek. Deadlines halen, research, beat-ups, catchlines...” Ze sloeg haar hand voor haar mond. “Sorry, ik draaf door. Beroepsjargon. Enfin, ook waar het de liefde betreft heeft Max zijn stempel gedrukt. In zowel negatieve als positieve zin.” Ze was er warempel een beetje melancholiek door geworden, had wat voor zich uitgestaard en gezucht. “Max was mijn eerste grote liefde. Zoals ik al zei, ik was erg

jong. Onervaren. Gaandeweg groeiden we uit elkaar. We zijn niet als vijanden uit elkaar gegaan. Incidenteel hebben we contact met elkaar.” Bernt had haar gevraagd waarom ze naar Denemarken was gekomen. "Ik ben tweetalig opgevoed. Twee jaar na mijn scheiding van Max deed zich op de redactie van Ugentlig Dansk een kans voor die ik niet kon laten lopen. Philip wilde liever in Nederland blijven wonen, bij zijn vader."

Toen Philip indertijd had aangegeven niet met haar mee te willen verhuizen naar Denemarken, had haar dat verrast en tegelijkertijd niet. Philip trok over het geheel meer naar zijn vader dan naar haar. Dat was nu eenmaal zo. Afgezien daarvan, had ze het er niettemin een tijd behoorlijk moeilijk mee gehad. Inmiddels was er acht jaar verstreken en wist ze niet meer beter. Ze was domweg dankbaar dat het contact met haar ex en met haar zoon goed was.

"En jij?" had ze aan Bernt gevraagd. "Ben je hier geboren, in Aalborg? Getrouwd, kinderen?"

Het geluid van haar mobiel brengt haar terug in het heden. Het blijkt Jytte te zijn. Ze slikt de teleurstelling omdat het Bernt niet is weg. Tien minuten later verbreekt ze de verbinding en is haar stemming een stuk opgeklaard. Ze heeft er zin in om in de stad met Jytte een hapje te gaan eten en bij te kletsen. Ze verruilt haar joggingbroek voor een zwarte jeans en brengt snel wat make-up aan. Dat Bernt en zij geen vastomlijnde plannen hebben voor de aankomende kerst en hoe onzeker haar dat maakt, is iets waar ze nu niet stil bij wil staan.

Jytte appt dat ze verlaat is. Ze hebben afgesproken bij Salling. Het

grote warenhuis in het centrum van de stad beschikt over een modern, uit glas en hout opgetrokken restaurant annex dakterras, met een spectaculair uitzicht over Aalborg. Je kunt er goed lunchen en dineren en er hangt een relaxte sfeer. Met haar koude handen om haar mok warme chocolademelk gevouwen kijkt ze uit over de daken van de binnenstad. Boven Aalborg hangt een donkere, grijze lucht die sneeuw voorspelt. Haar gedachten dwalen opnieuw af naar Bernt. En naar Zweden. Het zal daar vast een stuk kouder zijn. Prima weer om te ijssvissen. Ze huivert kortstondig en weet niet waarom. Voordat Bernt in haar leven opdook, bestonden haar dagen voor het merendeel uit lange uren maken op de redactie, 's avonds op de bank ploffen met een snelle, niet persé gezonde maaltijd en een 'goed gesprek' voeren met de wijnfles. Maar, als je beste vrienden op zeker moment de hoofdpersonages uit je favoriete tv serie zijn, dan ontbreekt er iets. Op vrijdagavond dook ze af en toe met een groepje jongere collega's de kroeg in: een uurtje slap ouwehoeren en stoom afblazen. Om daarna, in negen van de tien gevallen, met een onvoldaan gevoel huiswaarts te keren. Het niveau van de gesprekken was doorgaans flauw en slap, als bier dat doodslaait in een vettig glas. Smalltalk is nooit echt haar ding geweest.

Ze steunt haar kin in haar hand: goedbeschouwd wonen haar meest intieme vrienden in Nederland. Natuurlijk zijn er ook vrienden in Denemarken. Echter, het gros -zowel dáár als hier- is getrouwd en is naast werk druk met het gezin en de daaruit voortvloeiende verplichtingen. Of met het mantelzorger zijn voor hulpbehoevende ouders. In gedachten verzonken speelt ze met het zakje suiker dat ze bij haar chocolademelk heeft gevraagd: ook zoiets. Steevast levert

deze Hollandse gewoonte verbaasde reacties op en het doet haar eens te meer beseffen dat ze met één been in de Deense cultuur staat en dat het andere onmiskenbaar in de Nederlandse is verankerd. Van daaruit is het een kleine stap om na te denken over terugkeren naar Nederland. Ze verfrommelt het inmiddels lege suikerzakje. En haar relatie met Bernt, dan? Buiten is het begonnen te sneeuwen. Hoe zou het met Kira zijn? En Agnes? Hoe het ook zij, ze moet toegeven dat ze haar sociale contacten niet goed onderhoudt. Een hand op haar schouder maakt dat ze zich omdraait. Jytte glimlacht en schuift bij haar aan tafel.

"Ha, daar ben je!"

"Dat is lang geleden. Barbro. Hoe is het met je?" Ze schiet kort in de lach.

"De afgelopen tien minuten heb ik me ook met die vraag beziggehouden." Ze leunt naar achteren en neemt Jytte op die haar vragend aankijkt. "Je ziet er goed uit." Even is er een steek van afgunst: Jytte is nu eenmaal langer en slanker. En bovendien vier jaar jonger. "Het gaat goed." Jytte knikt instemmend en grijpt spontaan over de tafel haar hand. "We zouden dit echt vaker moeten doen, Barbro. Het is lastig op de momenten wanneer ik er alleen voor sta met de tweeling, weet je." Natuurlijk, ze begrijpt het allemaal. De echtgenoot van Jytte is kapitein op de grote vaart en Jytte heeft haar handen vol - naast haar werk- aan haar puberende zoon en dochter die nu ongeveer vijftien of zestien moeten zijn. Jytte houdt nog steeds haar hand vast. "Hoe is het op je werk, Barbro? Jullie zijn op de redactie vast en zeker bezig met dat geweldsincident op Mæland dat tijdens Klo Nat heeft plaatsgevonden? Ongehoord wat daar is gebeurd!" Jytte klakt

afkeurend met haar tong en bestelt een cappuccino bij de serveerster die aan hun tafeltje verschijnt. "Wil jij nog iets drinken?" Ze bestelt een thee en kijkt naar Jytte. Diens gezicht drukt vragende nieuwsgierigheid uit.

"Welk geweldsincident? Heb ik iets gemist?" Ze strijkt met haar hand langs haar voorhoofd. "Ik werk momenteel aan een achtergrond artikel over de vertraging rond de bouw van het nieuwe gemeentehuis, hier in Aalborg. Inmiddels is duidelijk dat de beoogde begroting veel te optimistisch is ingeschat. Helaas vormen de gemeenteraad en de PR-afdeling, wanneer het op informatieverstrekking aankomt, een cordon waar je bijna niet doorheen komt. Burgers hebben recht op uitleg ..."
Ze schokschoudert. "Enfin, ik ben er al een week mee bezig en morgen moet het af zijn." Opnieuw trekt er een rilling langs haar ruggengraat; er zit zo kort voor de feestdagen toch geen kou te zeuren? Bernt is op Mæland geboren, realiseert ze zich ineens.

"Je hebt toch wel eens gehoord van Klo Nat?" Jytte heeft haar stem gedempt en leunt naar haar over. Ze glimlacht.

"Waarom praat je ineens zachter? Als het zo breed in het nieuws is geweest, dan is dat toch niet nodig?" De serveerster brengt hun bestelling. Jytte kijkt de vrouw na terwijl deze wegloopt en schudt haar hoofd.

"Vertel nou", dringt ze aan.

"Klo Nat is zo'n fout eiland ritueel, Barbro. Ken je de achtergrond ervan?" Ze schudt ontkennend haar hoofd. Jytte heeft jarenlang gewerkt op de afdeling etnologie van het nationaal museum in Kopenhagen. Tegenwoordig werkt ze in het historisch museum van Aalborg waar ze zich bezighoudt met research en documentatie. Dit

onderwerp, cultuurverschijnselen in de breedste zin van het woord, is duidelijk koren op haar molen.

"Ik heb er iets over gehoord en gelezen. Voor mijn gevoel wordt er veel weggelaten. Het is allemaal nogal vaag en heimelijk." Jytte is het ermee eens.

"Het is een 'feest'" -Jytte maakt met haar vingers aanhalingstekens in de lucht- "dat wordt omgeven door geheimzinnigheid. Je moet weten dat het leven op de eilanden een bijna onaangetaste cultuur is en in tegenstelling tot de zomermaanden zijn buitenstaanders bij dit soort plaatselijke gebruiken niet welkom. In het verleden zijn vaker journalisten in december het water van de Grådybet overgestoken in een poging verslaglegging te doen van de gebeurtenissen op het eiland. In negen van de tien gevallen is of het weer te slecht of ze worden bij de haven van Nythus al opgewacht door de plaatselijke politie. Wat volgt is een nachtje cel, en met de eerste de beste ferrydienst in de vroege ochtend worden ze teruggebracht naar Esbjerg. Dit jaar is het twee journalisten gelukt om door te dringen in de dorpen op Mælland. Je moet weten dat in de namiddag, zodra het begint te schemeren, het licht uitgaat op het eiland. Zelfs de vuurtoren brandt niet. Slechts twee geleidelichten op de wal van Nythus wijzen dan de weg naar de havenkom die gebruikt wordt voor de recreatieve vaart. Deze twee journalisten zijn ongezien met hun eigen boot aan wal gekomen. Dat alleen al, is een waagstuk. Pas rond een uur of tien 's avonds zijn ze van boord gegaan om met meegebrachte fietsen verder het eiland op te gaan."

"Wat maakt Klo Nat zo dubieus? Van welke krant zijn deze journalisten?" Het verhaal begint haar meer te intrigeren. Ondertussen

is het harder gaan sneeuwen. Dikke vlokken jagen als pluizige watten langs het raam en kleuren de daken van de stad wit. In deze tijd van het jaar begint het rond half vier al te schemeren. De bediening steekt hier en daar kaarsen aan. Ze bestellen ieder een witte wijn en een schotel met allerlei vishapjes op smørrebrød.

"Heb je wel eens gehoord van de figuur Krampus?" vraagt Jytte. Ze moet haar vriendin het antwoord schuldig blijven.

"Krampus is een soort van voorchristelijke, midwinter demon. Zwart van kleur. Hij komt voor in oude volksverhalen. Gehuld in de huid van een dier en voorzien van indrukwekkende, fallische hoorns." Ze kan er niets aan doen, schiet in een zenuwachtige lach en neemt een te schielijke slok van haar wijn. "Geleidelijk aan is Krampus gedegradeerd tot een boze boeman die ongehoorzame kinderen meeneemt in zijn zak", vervolgt Jytte, haar puberale gegiechel negerend.

Onwillekeurig moet ze aan de Sinterklaasvieringen in Nederland denken; ze heeft er warme, nostalgische herinneringen aan en Zwarte Piet lijkt in de verste verte niet op de figuur die Jytte schetst. Ze vertelt haar over dit Nederlandse feest en de gebruiken eromheen. Jytte knikt. "Klopt, het zijn vooral landen als Oostenrijk, Hongarije en Slovenië waar Krampus ieder seizoen ten tonele wordt gevoerd. Qua uiterlijk ziet hij er nog even angstaanjagend uit als in de oude verhalen, inmiddels gaat hij echter door voor de metgezel van Sint-Nicolaas. Op vijf december verkleden de mannen op Mæland zich als Krampus." Hun smørrebrød wordt gebracht en terwijl ze naar Jytte luistert steekt ze haar hand uit om een stukje donker roggebrood met gerookte paling van het fraai opgemaakte bord te pakken. De garnering bestaat uit witte asperges en saus.

"Klinkt als een bizarre uitvergroting van goed versus kwaad, heilig en duivels", merkt ze op, alvorens haar tanden in het brood te zetten. "Zoiets, ja. Jytte volgt haar voorbeeld. Even genieten ze in stilte van het voedsel.

"En dergelijke griezelige figuren lopen op Mæland rond?" Ze veegt haar mond af aan haar servet. De remouladesaus hier stelt nooit teleur. Ze is werkelijk verrukkelijk.

"De traditie leeft inderdaad vooral op de eilanden, ja. Mæland wijkt voor wat betreft de invulling ervan het meeste af. Is hierin het meest traditioneel. Je zou het zelfs extreem kunnen noemen." Jytte produceert een flauwe glimlach. Terwijl ze luistert, bedenkt ze dat ze binnenkort hierover echt eens met Bernt moet praten. Hij laat bar weinig los over zijn verleden.

"In welk opzicht?"

Haar vriendin zoekt naar woorden, schraapt haar keel en merkt dan op dat Klo Nat vooral gekenmerkt wordt door de behandeling van de vrouwen op het eiland.

"Die is erg vrouwonvriendelijk. Niet meer van deze tijd. En het wordt tijd dat dit aan de kaak wordt gesteld en meer in de publiciteit komt."

"Vertel."

"Jonge meisjes en vrouwen worden geslagen met stokken."

"Dat geloof je toch niet. Jytte?!" Ze lacht hard haar groeiend onbehagen weg.

"Het hoort bij de rite, Barbro. Als de schemer intreedt en alle lichten op het eiland doven, moeten de vrouwen en wie jonger dan vijftien zijn, binnenblijven. Vervolgens gaan de mannen verkleed de straat op. Ze blazen op koehoorns, dragen afschrikwekkende maskers, slaan

brullende oerkreten uit en verdraaien hun stem. Wie dan op straat is, wordt geslagen."

"Klinkt alsof het gros last heeft van een overschot aan testosteron."

Geamuseerd neemt ze Jytte op. Wil ze nog meer details horen? Onder de tafel drukt ze de nagel van haar duim in haar handpalm; heeft Bernt dit ook gedaan?

"De rituelen zijn werkelijk idioot, kan ik je vertellen. De mannen hebben een 'methode' om te kunnen verifiëren of er daadwerkelijk een man achter de afschrikwekkende vermomming schuilgaat. Doorgaans gaat dit gepaard met een stevige handdruk. Er doen verhalen de ronde dat mede door de inname van alcohol die handen ook op andere plekken terecht komen. Ik hoop je denk ik geen verdere details te geven, neem ik aan?" Ze schudt niet begrijpend haar hoofd.

"Waarom zouden vrouwen dit doen? Ik bedoel, het over straat gaan? Als het ontdekt wordt, krijgen ze slaag, begrijp ik uit je verhaal. Is daar bewijs voor?"

"Ja en nee. Het schijnt een aantal jaren geleden uit de hand zijn gelopen. Een meisje van een jaar of zestien, afkomstig van het eiland, wilde details prijsgeven aan de pers. Zij heeft haar verhaal uiteindelijk ingetrokken."

"Je weet toch hoe tieners zijn, Jytte? Ze is sceptisch en speelt peinzend met haar servet. "Het gros heeft een grote fantasie en gevoel voor drama. Je hebt er zelf twee thuis rondlopen."

Jytte schudt haar hoofd.

"Ik begrijp dat je kritisch bent, en ja, sommige vrouwen en jonge meisjes schijnen het een regelrechte kick te vinden om van het ene huis naar het andere te sluipen, via achtertuintjes en donkere steegjes, met

de kans gesnapt te worden."

"En geslagen", vult ze aan.

"En geslagen", bevestigt Jytte.

"Dus of alle vrouwen op Mæland hebben sadomasochistische trekken of alles wat daar gebeurt en waarbij ze geen pottenkijkers willen, valt in de praktijk reuze mee. Ik vermoed het laatste." Ze neemt haar vriendin nadenkend op. "Ik geloof er niet zo in, Jytte. Van welke krant zijn die journalisten?" Jytte aarzelt.

"Den nye Sandhed." Ze schiet in de lach. Haar gevoel van onbehagen verdampt.

"Jytte, kom op! Dat meen je niet. Den nye Sandhed! Riool journalistiek, dubieuze reputatie. Zij zouden Greta Thunberg er nog van beschuldigen klimaatverandering te ontkennen." Jytte slaat haar armen over elkaar.

"Waar rook is, is vuur, Barbro. Waarom worden buitenstaanders anders zo radicaal geweerd? Vergeet niet dat er op de eilanden, in tegenstelling tot het vasteland, vaak een eigen cultuur heerst. Een eigen systeem van regels voor gedrag en denken. Weinig tot geen gelegenheid om je eigenheid te ontwikkelen, zoals persoonlijke normen en waarden. Gevoelens van schaamte, nadruk op hiërarchie en een sterk gevoel van 'wij tegen de rest' horen daar ook bij. Familie is er praktisch heilig. Men houdt elkaar de hand boven het hoofd. Dus wat denk je wat er gebeurt als er te veel alcohol in het spel is tijdens zo'n nacht en het loopt uit de hand?" Ze staart in de grote lichtblauwe ogen van Jytte. "Waarom", vervolgt Jytte, "trekken er zoveel jongeren van de eilanden weg, denk je?"

"Weinig werkgelegenheid?"